

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Floremundi Raemundi V. Cl. Olim Consiliarii Regis
Galliarvm Ex Calviniano Catholici Synopsis Omnium hujus
temporis Controversiarum tam inter Lutheranos,
Calvinistas quam alios plurimos. Sive Historia ...**

Raemond, Florimond de

Coloniae Agrippinae, 1655

caput tertium. De Schismatis inter helvetios origine: deque iis quae postea
acciderant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10880

status, ut tyrannidem vestram amplius ferre homines ne
velint, nec possint. Transformari vos oportet, & verbo
Dei (suo scilicet) cedere quod si plebs hoc tempore non
perficiat, alij succedent, à Deo ad hoc excitati. Quod si
inter tot cades, latrocina & strages infelix fuit
Germania, ut certe fuit, eo quod Lutheri doctrinæ
aures præbuit, non sane infeliciores fuit Helvetia, à
Zuinglio, qui doctrinam suam, ut ipse narrat, ster-
tens in somno, a bono vel malo genio incertum,
acceperat, misere discissa & omni calamitatum
genere vexata: de quo in sequentibus, Luthero in-
terim nuptialem sibi cum Vestali sacrilegum thori
apparante, & diem illum ex omnibus quos unquam
in vita vidit, (sic enim, in familiaribus dicere sole-
bat) iucundissimum summo cum desiderio exspe-
ctante, aliquid dicemus.

DE SCHISMATIS INTER HEL-
VETIOS origine: de que ipsi quæ postea
acciderunt.

CAPUT III.

ARGUMENTUM.

- I. Zuinglius somniator Helvetiam turbat.
- II. Eius conatibus, Episcopus Constantiensis sese op-
ponit.
- III. Tigurini novam Zuinglij doctrinam recipiunt.
- IV. Celebris conventus Basilea habitus, cui Zuinglius
interesse recusat.
- V. Zuinglij doctrina condemnatur.
- VI. Conventus Zuinglianorum Berna habitus, in quo
Zuinglij doctrina recepta fuit, & approbata.

HELVETIORUM gens, non minus corpo-
ris robore quam imperterriti animi mag-
nitudine præstans, concorditer hæcenus in pagis
suis, quamvis separatas iurisdictiones habenti-
bus, aet. illino tamen inter se federe connex-
is vixerat, & quamvis exteris & adversis in-
ter se partibus militaret, pacem tamen domi co-
lebat. Tandem vero mala quædam Etyannis
orco progressa, civili exercitato bello, Repub-
licam hanc, cui unitæ ceteroqui nulla externi hostis
vis est formidabilis, vehementer concussit, popu-
losque in ea comprehensos ita commisit, ut socio-
rum populatium cruore terra passim irrigata, & ca-
sorum cadaveribus pinguis facta fuerit: idque ob u-

nstantum, & quidem obscuri hominis somnium
Hulderici scilicet Zuinglij, de quo libro secundo
aliquid diximus: qui ab albo vel atro genio (co-
lorem enim ipse inter se tescere non poterat) edo-
ctus atque inductus, Lutheri simulatione populis
illis Novum annuntiavit Evangelium, longe di-
versum illud quidem ab eo quod vel Divus Bea-
tus vel (a) alij Ss. ac Gallus primi apud Helvetios
Christianæ fidei doctores & Apostolici viri ma-
rio ipsorum tradiderat. Fuit vero Zuinglius Canoni-
cus Constantiensis, homo tum vehementis & fer-
vidi animi, tum indomitæ libidinis, ut qui ch-
p. utrum carnis, cælibatam, ut ipse fatetur, nullo
modo ferre posset. Cæperat tum per Saxoniam &
vicinas regiones spargi Lutheri doctrinam, cuius
veritatem scilicet, Zuinglius inter collegas pri-
mum, deinde palam iactabat, adiutus ad hoc
scriptis quibusdam quæ ad eas Regiones iam per-
venerant. Per id tempus in Helvetiam veniunt
Indulgentiarum à Leone X. publicatarum præ-
cones, ad pecuniam ex ijs colligendam pro Sacro
in Turcas Bello, nec non Sancti Petri Basilica per-
ficienda, ut alibi. Eadem igitur occasione Zuing-
lius quæ Lutherus ante triennium usus, eis sese
audacter opposuit, ultra contra Indulgentiarum
abusum & præconum malitiam debaterans, & Ju-
nioribus ex Ecclesiastico ordine, quorum mores
suis congruere noverat, rogavit quod Papam vo-
to castitatis ipsi imposuisse dicebat excutiendi, &
amplectenda libertatis auctor fuit supponens tur-
pi ignorantia ad iugitruavis, quod Papa ab Aposto-
lorum temporibus acceptum consecratum erat, ab
ipso met. Papa esse fabrefactum, nam cur Apostolus
Paulus mulieres in ecclesia voluerit esse velatas,
propter Angelos (b) nempe clericos castitatis An-
gelicæ legi traditos, ne ex earum int. itu concu-
piscencia veneris inficerentur. Non tamen prius
quiquam deserta Ecclesia & cælibatu feminis, si-
ve coningio se mancipia easus fuit, quam Carol-
stadius sacrilegis suis nuptijs, glaciem, quod dicitur,
fregisset, & viam quasi reliquis apparuisset.
Zuinglius vero quum aliquamdiu Glaronæ & in
Eremo D. Virginis docuisset, ita tamen ut hære-
seos virus, quoad poterat, celaret, Tigurum tandem
concessit, quorum aures iam ante ipsius, contra
Indulgentiarum abusum, clamores implerant. In
doctrina de Cæna Domini diversum à Luthero

do-
a Helvetia Sancta Rerum Almanicarum
Tomi. b. 1. Corinth. 1. 10. &c.

docuit. Ut enim hic nescio quam *Impanationem*, id est corporis Christi in pane perceptionem; ita *Zuinglius figuram & tropum commentus est, quem sibi nec vigilanti nec dormienti, ab angelo candidi an atrii coloris incertum, per somnium reuelatum, ipse narrat, ut supra vidimus, Zuinglij hoc commentum posteriores Sacramentarij varijs, coloribus extorserunt; suo quisque modo illud explicantes, omnes tamen edocentes, ut diuine in Eucharistiæ Sacramento omnipotentis compedes quasi iniiciant ac leges ponant.*

II De Zuinglij indies magis magisque quod animo haec enus occultauerat, effundentis conatibus edoctus Hugo Constantiensis Episcopus, apud Senatum Tigurinum ex omni hominum atq; artificum genere conscriptum, grauiter conquestus fuit, quod homo ille non legitime missus aut vocatus, ad Nouam doctrinam, eam tamen omnibus sua cura commissis annuntiares. Ad hos vocatus Zuinglius, causam suam facile defendit, & hominibus de agrorum bonitate & armorum usu, quam iudicandū de Theologicis rebus magis idoneis persuasit, ut secundum se prouociauerat, quod cum Doctor Ioannes Faber, istuc ab Episcopo missus animaduertit plebeios iudices eosque iam seductos male iudicatos, disputatioe quam cum Zuinglio, coram Senatu instituturae fuerat iure deseruit, contentus ostendisse, esse argumenta aduersus Zuinglium, si iudices æqui non decederent. Quis vero non eiusmodi conciliū rideret in quo, ut ille de Atheniensium dixit comitijs, *Sapientes ac docti proponant, indocti vero & stulti iudicent & decernant?* Sic ergo à rudi hoc populo sententia lata fuit, *qua Zuinglius docent. Verbo Dei consentire* Hoc similique astu antiquus ille serpens utitur, ut nimirum pestiferæ cuiusque doctrinæ pietatis velū prætexat, & dogmata amarissimi fellis plena aut verbi diuini aut frequentis Domini Dei ac Christi Saluatoris mentione, tamquā scampo & papauere, condiat atque in crustet Non pauci tamen in antiqua persistunt religione, & impostoræ, quamuis sub Catholica religionis specie adhuc latitantē, in lucem protraxerunt, clamore ac conuicijs infectati: & ipsum Zuingliū & Leonē Iudā, cuius operā Zuinglius plurimum usus est, ut qui pleraque ex ore ipsius exceperit, ac propterea Euangelistes ipsius dictus fuerit. Hic ille est qui de nouo Biblia in Teutoniam linguā transfudit; quā versionem Lutherani postea, utpote ab ipsorum magistro & Doctore passim dissidentem falsitatis condemnauerunt.

III. Porro ad has controuersias decidendas Senatus Tigurinus suprema quadam auctoritate Ecclesiasticorum conuentū indixit, & Constantiensem quoque Episcopū per litteras inuitauit. Et hic quidē misso Vicario suo, grauiter eos monuit, certam ē hoc non esse eius loci, neque in re tanti momenti sic procedendū, verum ad Concilij tamquā supremi iudicis notionē pertinere. At Zuinglius eiusque cōplices regerebant, in re quæ ad omnium & singulorum salutē pertineat, omnibus quoque & singulis disquisitionem esse permittendā: Itaque plerique de plebe clamabant. *tandem aliquando vincula perumpenda & Romana Ecclesia tyrannidem coercendam esse* isdem plane verbis quibus Propheta David, prænuntiavit (d) *Impios aduersus Dominū & Christum eius vsuros, quæ ipsum quoque in Lutheri aseculis permisit Deus, quorum princeps Ulricus initiator schismatis Lutherici, librum emisit cui præfixit quasi verbum Dei, idem, quod Zuingliani iactabant nempe: Dirumpamus Vincula eorum (Papæ & Episcoporum) & proiciamus à nobis iugum ipsum.* (e) Idque tum Tiguri quidem ita factum, ulterius protrepit. Siquidem Anno 1523. dimisso conuentu, publico senatus Edicto Zuinglij doctrina *LXVII.* articulis comprehensa, recepta fuit, sic tamen ut templis atque altaribus adhuc inuiolatis, Catholicis in pace viuere liceret. Mox vero Zuinglius, qui priuatim cū primo nostri temporis iconoclasta, uti & Sacramentario Carolstadio conspirabat, Senatum modis omnibus sollicitare atque vigere cœpit, ut tam sanctum, scilicet, opus tandem aliquando perficeret, & tam status est templis amoueret, quam Missam abrogaret.

Harum rerum fama ad ceteros Helueticorum pagos perlatā, Lucernæ An. 1524. habitus fuit conuentus. (f) de retinenda Catholica fide & missi ad Tigurinos legati, qui demonstrarent *quam male in eo agerent, quod à temerarijs aliquot hominibus pulcherrimum òcium & quietem tum Ecclesia tum Reipublica turbari, & discordia semina spargi paterentur.* Ad ea vero Senatus Tigurinus respondit 21. Martij: *Eam nunc lucē esse in multorum animis excitatam, ut plerique omnes in sua ciuitate Biblica scripta diligenter euoluant; nec verendū esse ne Ministri Scripturam detorqueant; quæ sic in manibus omnium versetur.* Senolle porro hominū placitis, sed Dei verbo staret,

Et 2 id

Anatom. Eccl. Cathol. Tr. 2. Disput. Tigur. d. psal. 2. e. ibidem Extræ authenticus liber Huttani. & Anatom. Eccl. Cathol. Tr. 2. Consensus Lucernensis.

id quod ex eo discant, credere &c. (g) Non multo post vero idem Senatus statuas omnes quam late ipsorum pater ditio auferri iussit, sicut iam ante Carolstadius Wirtembergæ, inuito ac repugnante Luthero, eas aboleuerat.

IV. Circa idem tempus Oecolampadius quoque Apostata Monachus Basileæ, Catholicæ Ecclesiæ repugnantia docere cœpit, vti Zuinglius Tiguri. Et hic quidem tantum effecit vt Tiguri Missa tandem fuerit abrogata: ille vero paulatim Iacobi Maieri Consulis opera adiutus, eo vsque progressus est, vt Episcopalem sibi auctoritatem arrogavit. Eodem cœstro perciti Schafusani & quidam alij pagi, religionem & ipsi mutauere. Ea de re ij pagi qui Catholicam adhuc sequebatur religionem, tam per legatos quam per litteras grauiter cum eis expostularunt. Tandem vero ex communi omnium decreto multum quoque sollicitantibus Constantiensi, Basileensi, Curienti & Lausannensi Episcopis, Badenæ instituta fuit An. 15. 6. disputatio: quæ à Catholicis primi nominis venerunt Theologi, Iacobus Faber Ferdinandi Consiliarius, Thomas Murnerus, & Ioannes Eckius, ille tot iam ante cum Luthero habitis congressibus notus. Hugo Constantiensis Episcopus eo Vicarium suum siue suffraganeum miserat Melchiorum, celebrem Theologum, Orthmarum Lucinum disertum hominem, & Antonium Concionatorem suum aelicum, cum alijs nonnullis Ecclesiastici ordinis: Christophorus Basileensis Episcopus, Augustinum Maierum, Iacobum Lempium, & alios exquisita doctrina præstantes viros: Sebastianus Lausannensis Episcopus, Conradum Tregerum Augustiniani ordinis Prouincialem, & Ludonicum Lubly Bernensem. A Curienti adfuerunt Petrus Speiserus, & quidam eius Ecclesiæ Canonici: quorum omnium doctrinam tam ad hoc quam ad quoduis aliud sufficiens, iam ante multis experimentis erat perspecta. Multis ad tam celebrem conuentum affluentibus, Zuinglius tamen aberat, & quamuis velut præcipuus diuortij illius cum Ecclesia auctor multorum litteris & sermonibus inuitatus, numquam tamen induci potuit vt eo veniret: quantumuis ei publica fides saluus conductus esset oblatas sed vt Lutherus Pontificali quadam auctoritate oracula consulentibus è Musæo suo seu cubiculo tamquam è tripode reddebat, ita Zuinglius non sine fastu Badenam venire recusauit, periculum excusans, vt qui Luthernaribus, Vranis, Suicijs, Vnterualdijs & Tu-

gianis, qui summo ipsum persequeretur odio, vitam suam credere non posset. Quamuis autem non saluo conductu modo, verum etiam obsidibus ob aris, conuicijs pæne ad certamen euocaretur, in sententia tamen persistebat: lepus seu cuniculus, & Tigurum, quasi ex ipsius arbitrio res agenda esset, vel Bernam vel Sangallum corrupta à se loca disputationi designabat vt ibi populi multitudine quasi iudicibus vinceret, qui eruditis illis se parem esse intus diffidebat. Omirabilem noui huius Heluetiorum Apostoli zelum, capiti suo tanto per timentis! Non ita primi illi fecerant Christiani, qui vbi maximum ingrebat periculum, ibi potissimum ad dimicationem sese offerebant, & Christi nomen intrepide vbique professi, per medios ignes & flamas ad martyrij coronam erumpabant. Sed terruit illum sacerdotis cuiusdam apostatæ, Constantiensis Episcopi postulatione non multo ante cremati exemplum. Sic ergo Zuinglius viribus suis diffusus, & intra Tigurinae ciuitatis muros post principia latens, ne à tot tamque strenuis Catholicæ Fidei militibus, quos Badenam venisse non ignorabat, male acceptus existimationem suam perderet, Oecolampadium tamen eo ablegauit, additis velut optionibus Huldrico Studeo & Brechtholdo Hallero, Canonico Bernensi apostata, vt scilicet ijs victis, nihilominus sibi res integra maneret.

V. Non obstiruit tamen Zuinglij absentia quominus ad disputationem fuerit peruentum. Ac primo Catholici Theologi themata quædam quibus Catholicæ doctrinæ veritas adstruebatur, & Zuinglianæ demonstrabatur falsitas, proposuerunt: in primis vero Eckius continuis aliquot diebus excellentis suæ eruditionis mirifica dedit specimen. *Felix, sancta & immortalis est & erit viri huius memoria, qui in primis semper stans ordinibus, multiceps barason monstrum & immanes illos ac feroces Goliathos fortissime assilijt ac cominus oppugnavit.* Penes quos vero victoria fuerit, exitus disputationis à Notarijs ad hoc deputatis scriptus monstrat. Comuni enim decreto septem illa themata, de quibus inter Eckium & Oecolampadium disputatum fuerat, tamquam à Scripturæ consentientia, recepta fuisse atque approbata, quamuis multum reclamante Oecolampadio: nimirum *Hæc: primo Verum Christi corpus atque sanguinem vere adesse in coena Domini (contra Zuinglij opinionem, qui id vanissime asseruerit nullis scripturæ testimonijs probari posse) ideoque Corpus Christi in Coena Domini realiter &*

Foraliter percipi. Secundo, Christi corpus atque sanguinem in Missa sacrificia pro uiuis atque mortuis offerri. Tertio, virginem Mariam & reliquos sanctos pro intercessoribus esse inuocandos. Quarto de Sacramentorum numero. Et c. vera hæc tenentur docuisse Ecclesiam & adhuc docere. Quinto, post hanc uitam locum esse, in quo anime nondum omni contagione libera antequam celestis gaudij fiant participes, purgantur. Sexto, infantes fidelium in peccato mortali nasci. Septimo, non S. Ioannis, sed Iesu Christi baptismo peccatum originale deleri. Hoc modum Lutheri quam Zuinglij doctrina in hoc conuentsu praeclare damnata fuit, ac statutum ut nihil tam in doctrina quam cultu diuino hæc tenentur uisitati inueneretur. pœna etiam decreta sunt in eos qui contra fecissent, ac lecti iudices, promisso inuicem factis, quod ab uno pago statutum fuerit, id à reliquis ratum habitum iri. Hæc tenentur bene illi sancire illa quidem, sed & oportebat decreto huic insistere, & Tigurinos, qui soli uiribus erant impares, ad decreta faciendâ cogere. Sane Zuinglius & tu hoc arconitus, quo se recipere habiturus non erat, qui soluto enerui in exequendo conuentsu, resumptis uiribus, suos postea uisus excitare; & tam uoce quam scriptis animare non cessabat. Faber qui Zuinglium prouocauerat, ubi cum in latibulo suo continere se uidit, scriptis remegit, quæ adhuc exstant, in quibus enormis Zuinglij contradictiones, & Oecolampadij in solo articulo de Sacramento altaris, centum & quinquaginta falsitates seu mendacia demonstrat. Huius exemplo Rossensis quoque in Anglia Episcopus, cuius memoriam nulla unquam delebit oblitio, ueriusque errores duobus doctissimis libris editis, refutauit.

VI. Promulgato hoc apud Helueticos decreto, quod factum fuit Anno M. D. XXVI. Zuingliani priuatum rebus suis intenti, publice nihil aut sunt, donec Anno M. D. XXVII. Bernates, quorum præcipua est in Helueticis potentia, eo proculcato, aliam suam in urbe disputationem decreuerunt, (g) Zuinglio potissimum instigante, qui uelut è longo animi deliquio recollectis uiribus, ad pristinam ferociam redierat. Causam apud reliquos pagos prætexebant Bernates, quod religionis dissidia indies aufererent, nec eadem esset etiam eorum quæ Zuinglio adhererent doctrina, & noua secula passim gliscerent. Per id enim tempus sacerdos quidam è progressus est infania, ut publicis in concionibus diceret, iam id tempus adesse quo Iesu Christi Euangelium finem habiturum, & noua lex sit introducenda. Nam ut Moysica lex mille tantum & quingentis annis durauerit, sic Christi

quoque legem non diutius duraturam, sed iam periodum suam absoluisse. Anabaptista præterea & alij hæretici è Morauia & aliunde irrepentes, simplicem plebem seducere, & mirum in modum ludificari cœperant, sic ut trecenti circiter (quemadmodum eius temporis historici testantur) à phreneticis eiusmodi doctoribus persuasi & à diabolo excacati, in montu cuiusdam iugum conscenderint, expectantes ibi dum unâ cum anima & corpore in apertum caelum susciperentur. Sed ad Bernates redeo, qui, uti dicere cœpimus, edito scripto futuræ in sua urbe disputationi diem constituerunt, ad eamque finitimos conuocauerunt Episcopos, monitos, ut si uenire ipsi nollent, suos mitterent Theologos. Deinde leges etiam perscribunt, & ut in decidendis controversijs sola S. scriptura pondus & auctoritatem habeat, edicunt, & omnibus undecumque è uenturis, publica fide cauent, simulque themata, de quibus disputandum esset promulgant. Acceptis litteris, Lucernates, Vrani, Suicij Vnterwaldij, Tugiani, Galreani, Friburgenfes, Soluturij, proluxo scripto grauissimisque uerbis hortantur ut ab instituto desistant, ut quod decreto Badensi maxime aduersetur, & ad initi fœderis ac pacti uiolationem pertineat. Addunt, non licere ulli populo aut provincia formam religionis aut doctrinam mutare, & quæ ab Ecclesia recepta sunt, in dubium uocare, sed hoc ad totius orbis pertinere Concilium. Quod si turbulenti aliquis nouum adferat doctrina genus, eum statim comprehendendum & secundum leges puniendum esse, &c. Nihil his omnibus commoti Bernates, pergunt, & actionem ad constitutum diem inchoant. Eo Basileenses, Schafusiani, Tigurini, Abbecellenfes, Sangalliani suos miserant. E Germania quoque nonnulli ab eiusdem religionis socijs, uelut auxilij ferendi causa summissi sunt. Fuerunt ibi Zuinglius, Oecolampadius, Wolfgangus Musculus, Capito, Blaurerus & Hallerus. Episcoporum uero nemo uenit, ut qui eiusmodi profanorum & à Deo derelictorum hominum conciliabulis præsentia sua auctoritatè aliquam addere nollent. In quo tamen perniciose ab eis peccatum fuisse, postea deprehensum est, eo fere modo quo à Iudeis olim, qui de Sabbatū uolarent, Romanis, quorum dux Pompeius erat, præde potius fieri, quàm atma ad sui defensionem expedire maluerunt. Theologorum enim, quos doctissimos habebant, operâ facile Zuinglianis quæ sibi sumplerant, prærogatiuâ extorquere, & hæreseos cursū, quæ magnas inde vires accepit, sistere potuissent. Vnus Reli-

Ec 3

glo-

g. Anasimæ Eccl. Cathol. Tr. 2. Diss. Bern. p. 23.

giosus Augustinianus in aciem prodijt: cui perpetuum Catholicæ religionis à sæculo in sæculum sine vlla interruptione consensum alleganti ac demonstranti, Iudices seu præfæcti disputationis, quod lege cautum dicerent, ne quidquam præter Scripturam adferretur, silentium imposuerunt: quasi Scriptura sui ipsius interpres, & eorum qua ipsa parit dubiorum iudex esse possit; quum sciamus omnes in religione controuersas è diuerso Scriptura intellectu seu interpretatione esse exortas, ipsam uero sine anima quasi esse, nec ex seipsa ostendere posse quam pars uerum sub uerborum cortiscibus latentem pro se habeat intellectum, ut alioloco quando de Francis nostris Euangelicis sermo erit, amplius docebo. Et Catholicus quidem ille Monachus, Quandoquidem, aiebat, antiquos Patres & Ecclesia Doctores hanc controuersiarum iudices admittere recusatis, & è priuato uestro, quem Scriptura ad singulis, seu omnino diiudicari uultis, arena non inuisus excedo, & in pace uos relinquo, si modo pax vlla inter uos esse potest. Sicigitur noui illi Prædicantes sine villo antagonista, sine vulnere ac puluere triumpharunt. Quid si Iudæi ijs Christi Saluatoris nostri uerbis offensi fuerunt, quibus affirmasse uidebatur, se templum illud Hierosolymitarum, in quo ædificando tot anni fuere consumti, ab ipsis destructurum, & triduo reædificaturum: quid ijs facere debemus, qui non totis viginti diebus Catholicam religionem, mille & quingentorum annorum spacio ab infinitis quasi operarijs reædificatam, penitus aboleuerunt, eiusque loco nouam quandam ex sui cerebri modulo adstruxerunt? Sic ergo Bernates, Tigurinorum exemplo, Catholicæ Ecclesiæ ualedixerunt, & Missis, aris atque statuis vbique sublati, Pontifici eius capiti, obedientiam renunciarunt. In hac ciuitate sedem postea sibi delegit VVolfgangus Musculus Lotharingus natione: qui relicta monastica professione, extrinam aliquamdiu fecerat, sed ad litterarum studia reuersus, & apud Bucerum educatus, quum conscientia metu Argentina profugisset, Bernam commigravit, & diu ibi Superintendentis munere fuit perfunctus: quod munus primum Bertholdus Hallerus Canonicus apostata, deinde Franciscus Colcus excucullatus monachus usurparant. Quo uero tantæ rei conseruaretur memoria, Senatus Bernensis rei gestæ historiâ auratis litteris columnæ inscribi iussit. Bernatum uestigia mox sequuti sunt Geneuenses; de quibus in Caluinisimi explicando origine, dicendi locus erit. Constat certe, Bernatum Confessionem à Geneuensi multum initio discrepasse; quod inter

alia impressa quædam folia, Simonis Coludri nomine inscripta, sed reuera Caroli Molinæ opus, qui paucis ante obitum annis Caluinismum deseruerat testantur, Caluinum nempe Bernam uenisse, ut hæreseos crimè, cuius à ministris quibusdam insimulatus fuerat, à se amoliretur; quin etiam Senatus decreto prohibuit fuisse, ne quis Caluini Institutionum librum uenam haberet. Porro illud A Catholicum Decretum Bernatum Eckius scripto oppugnauit, non tamen eo successu qui sperari poterat, si præfens cū Zuinglianis ante factum illud decretum fuisset cōgressus. Lutherus uero contra eosdem ac reliquos Sacramentarios non minus acriter tonabat ac fulminabat, ut libro II. diximus. Eodem tempore Ambrosius Blaureus monasticæ uitæ defector, Thomæ Blaurei fratris, cuius utpote consulis magna erat in vrbe auctoritas, fauore Zuinglij, Euangelium Lutheri Constantiam inferre conatus, unâ cū fratre non multo post eiectus fuit ut Beza penè defleuit, ista uerificando scribens:

*Onimis inconstans Constantia! quis furor ille,
Membra sacra ut cæcus detrunces ipsa, tuumq;
Seruitio collum subdas! Vane uerificator, quia*

Constantia in Fide 1500 annorum est Constans, tibi Homini religionis nouæ, a spiritu ignoto excitatæ, professori est Inconstans! & Schismaticos sacrilegosque eijciedo, tibi sacrilego sacris eicit. Et libertatem ueram retinendo in Christo tuo uili iugo se nolens subdere, debet uideri feruitium induisse, Agape profane.

DE CIVILI HELVETIORVM bello & metua laniena: ac de Zuinglij morte.

CAPVT IV.

ARGVMENTVM.

- I. Zuingliani res Basilea turbant.
- II. Heluetia populorum natura bellicosa.
- III. Basileenses & Tigurini sese armant.
- IV. Zuingliani uicti ac prostigati.
- V. Zuinglij mors in bello interfecti.
- VI. Catholicorum uictoria.
- VII. Heluetij post primas Catholicorum uictorias in pace uiuunt.
- VIII. De Rhetorum (qui Grifones uulgo) statu & religione.

I. FIER